Skolinspektionen

Bilaga 1

Verksamhetsrapport
2014-11-24
Dnr 400-2014:1372

Verksamhetsrapport

efter kvalitetsgranskning av undervisning i förskoleklass vid Djurgårdens Waldorfskola och Djurgårdens Waldorfskoleförening

Innehåll

Inledning

Bakgrundsuppgifter om skolan

Resultat

Syfte och frågeställningar

Metod och material

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av undervisning i förskoleklass under hösten 2014. Granskningen vid Djurgårdens Waldorfskola med huvudman Djurgårdens Waldorfskoleförening ingår i detta projekt.

Djurgårdens Waldorfskola besöktes den 21 – 23 oktober 2014. Ansvariga inspektörer har Marie Sjöberg och Johan Dahl varit. I denna rapport redovisar inspektörerna sina iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen av undervisning i förskoleklass genomförs i ytterligare 19 skolor. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de skolor som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra skolor. Den enskilda rapporten kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Bakgrundsuppgifter om Djurgårdens Waldorfskola

Djurgårdens Waldorfskola ligger i stadsdelen Östermalm i Stockholm. Skolan har cirka 180 elever och omfattar förskoleklass till och med grundskolans årskurs 9. I förskoleklassen finns 14 elever.

Skolan leds av en rektor som också ansvarar för en närliggande Waldorfförskola. I förskoleklassen undervisar en utbildad lärare och det finns också annan personal som är med i klassen.

Läraren, som vid besöket undervisade i förskoleklassen, har tidigare tjänstgjort som lärare i högre årskurser. Läraren har ännu inte deltagit i kompetensutveckling riktad till lärare i förskoleklass och som initierats eller arrangerats av skolans rektor. Personalen i förskoleklassen har de senaste tre åren erbjudits kompetensutveckling. Det har bland annat varit utbildning i "psykomotorik", "läs- och skrivträning", "skollag för lärare" och utbildningsdagar för waldorflärare.

Skolgården är begränsad till ett mindre inhägnat område. Visst utematerial är vid tillfället för besöket avstängt på grund av säkerhetsrisk. En dag i veckan besöker förskoleklassen det så kallade "torpet" som ligger ca en halvtimmas gångavstånd från skolan. På torpet finns en trädgård som inbjuder till olika aktiviteter.

Skolan är inrymd i en kontorsbyggnad med samtliga klassrum och andra aktivitetsrum, såsom eurytmisal, slöjdsal mm samt skolmatsal i samma våningsplan. Förskoleklassen vistas främst i ett större klassrum men har också två små rum, varav det ena används till bygglek och det andra som vilrum. I klassrummet finns bland annat några låga arbetsbord, flera mattor att ha samling på och en del lekmaterial. I byggrummet finns kaplastavar och annat material att bygga och konstruera med, samt leksaksbilar. I vilrummet finns en liten soffa och ett par skolbänkar. Förskoleklassen har också, om dock begränsad, tillgång till ett bildrum för skapande verksamhet och använder även skolans eurytmisal.

Resultat

1. Det är ett tryggt, stödjande och uppmuntrande lärandeklimat

Här granskas om lärandemiljön präglas av att läraren är lyhörd, inkännande och uppmärksammar elevernas behov av stöd. Här granskas vidare om lärandemiljön präglas av att stimulera och vidareutveckla elevernas lust, engagemang, intresse och nyfikenhet. Här granskas också om eleverna i undervisningen får upptäcka och undersöka utan att riskera att misslyckas eller förväntas komma fram till ett rätt eller fel svar/lösning.

Under de tre dagar som verksamheten observeras noteras att läraren har en ambition och vilja att skapa trygghet och ett gott klimat. Varje morgon börjar på ungefär samma sätt då läraren hälsar på varje elev och eleverna hälsar på varandra genom en "godmorgonsång". Det är till en början lugnt i morgonsamlingen som varar omkring 30 minuter. I samlingar, som förekommer vid fler

tillfällen under dagarna, kräver läraren att eleverna ska sitta stilla, lyssna och räcka upp handen då de vill säga något. Läraren förmanar ofta eleverna som exempelvis *"man måste tänka till. När jag säger att ni ska sitta still vill jag att ni ska öva på det"*. En återkommande regel som läraren vid samlingar nämner är att eleverna alltid ska räcka upp handen när de vill säga något. Under observationer noteras dock att elever ibland räcker upp handen men inte får chansen att säga något. Det förekommer också att elever pratar utan "handuppräckning". Några blir då tillrättavisade medan andra inte blir det. Vid flera tillfällen frågar läraren om olika saker men väntar inte alltid på ett svar. *"hur säger man hej på japanska?"* och *"hur ska vi lösa det här nu då"* är exempel på frågor som läraren inte inväntar svar på utan pratar vidare eller svarar snabbt själv. Vidare noteras att läraren ofta avbryter sina meningar för tillsägelser och förmaningar eller bara börjar på en ny mening. Det förekommer också att läraren ändrar på det som är sagt. Ett exempel är att en elev önskar sjunga en sång en gång till och läraren säger att de ska sjunga en gång till. Några elever säger då *"nääää"*. *"Då gör vi det senare då"* säger läraren. Eleven som önskat sjunga är uppenbart besviken. Obesvarade frågor, halva meningar och ändringar av det som sagts skapar till synes en osäkerhet hos eleverna och det blir oroligt i gruppen. Eleverna tillrättavisas och förmanas ofta. Dessutom noteras att inte alla elever deltar aktivt i innehållet i samlingarna. Elever uppger att när det blir "stökigt och bråkigt" kan läraren bli arg. *"Då springer jag ifrån och vågar inte höra det"* säger en elev.

Läraren uppger i intervju att de har *"små samlingar hela dagen för att åstadkomma det klimat jag vill ha"*. Vidare uppger läraren att *"jag experimenterar med min roll här och nu"* och att *"jag upplever att jag har problem med att hålla ihop en yngre grupp"*. Läraren uppfattar dock eleverna som trygga medan rektorn uppger i intervju att alla inte är riktigt trygga ännu. *"Vi har barn som vi måste jobba med"*, men inget barn sitter utanför klassen och ingen mamma är i skolan med sitt barn, uppger rektorn.

Det framkommer av observationer att läraren påpekar när elever säger eller gör fel. Läraren frågar *"vilken dag är det?"* *"Torsdag"* säger en elev varpå läraren svarar *"nej, men torsdag är det inte"!* I intervju med elever framkommer att det ibland är tillåtet att säga fel *"då säger läraren inget utan går vidare"*. Andra elever uppger att läraren säger när det är fel och att det inte känns bra då. Vid flera tillfällen samlar läraren elever utifrån att något hänt. Vid en observation inträffar en liten olycka och läraren tillrättavisar eleverna för att de bråkar så att någon slår sig, innan eleverna hunnit berätta att det var en olycka. Vid ett annat tillfälle påbörjas en gemensam sånglek men som inte lyckas så bra. Leken avbryts med *"ni klarar inte riktigt av detta nu"*. Ett annat tillfälle är när en elev an-

klagas för att förstöra. *"Jag ville inte förstöra"* säger eleven. Läraren säger då att *"man vet innerst inne om man gör nåt som är fel eller inte"* och att *"man bestämmer själv om man vill förstöra eller inte"*. I intervju uppger läraren att det är självklart att få misslyckas. *"Om man misslyckas har man ändå lyckats med en miss"*. Som exempel nämner läraren att resultatet i ett skapande kanske inte blir så bra. Då ska man öva, kanske 5 eller 10 gånger till, tills man lyckas. *"Då får man ta in detta med tålamod"*. Rektorn uppger i intervjun att det inte ska få finnas rätt eller fel i skolan och att det inte ska finnas några misslyckanden.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det i låg grad är ett tryggt, stödjande och uppmuntrande lärandeklimat. Läraren är inte alltid uppmärksam och lyhörd inför elevers olika behov och lärandemiljön präglas mer av förmaningar, tillrättavisningar och tillsägelser än av att stimulera elevernas lust, engagemang och nyfikenhet. Därutöver finns inslag som ger eleverna en känsla av att misslyckas och att de ibland gör och säger fel.

2. Undervisningen utgår från de övergripande målen för kunskaper i läroplanen

Här granskas om undervisningen planeras utifrån läroplanens övergripande mål för kunskaper. Här granskas också om undervisningen genomförs utifrån läroplanens övergripande mål för kunskaper.

Bland den dokumentation som lämnats in inför granskningen finns Waldorfskolans egen "Läroplan för förskoleklassen". Läroplanen är indelad i två avsnitt "Den fria leken" och "Schemalagda verksamheter". De schemalagda verksamheterna är indelade i språk, musik, matematik, hantverk, social och motorisk träning samt eurytmi. Det finns mål beskrivna för varje verksamhet liksom för den fria leken. Till vissa delar samstämmer dessa mål med mål för kunskaper i Lgr 11. Det finns ett veckoschema uppsatt på förskoleklassens dörr där "fri lek" och några av de andra "schemalagda verksamheterna" återfinns. Det handlar om när olika aktiviteter ska ske men inget direkt innehåll. För övrigt finns ingen planering som utgår från den egna läroplanens mål och inte heller från Lgr 11. Bland de inskickade dokumenten finns veckoplaneringar för föregående termin. Där beskrivs vilka aktiviteter som ska genomföras eller har genomförts, utifrån dagboksanteckningar. Det framgår dock inte utifrån vilka mål de olika aktiviteterna är planerade. Vid besöket överlämnar läraren en terminsplanering som i huvudsak beskriver arbetssätt och rutiner och till viss del innehåll som kan relateras till Waldorfskolans läroplan för förskoleklassen.

Under observationer noteras att aktiviteter som genomförs till stora delar kan relateras till målen i Waldorfskolans läroplan för förskoleklassen och till mål för kunskaper i Lgr 11. Främst förekommer matematik och språk, men också musik, rörelse, engelska och främmande språk samt naturvetenskap. Aktiviteterna har dock inte alltid medvetet planerats utifrån dessa mål. Ett exempel är när eleverna får små pappersbitar i olika färger och former som de ska lägga mönster med. Läraren anknyter dock inte till matematik trots att sådana moment ingår.

I intervju med läraren framkommer att läraren läst igenom Lgr 11 och Waldorfskolans läroplan "En väg till frihet" inför att påbörja tjänsten i förskoleklassen. Läraren uppger att det är den fria leken och lärande genom lek som har störst betydelse i de båda läroplanerna. Därutöver, uppger läraren, är naturkunskap ett viktigt inslag i förskoleklassen även om det inte återfinns i skolans egen läroplan. Även om det ännu inte står i skolans läroplan för förskoleklass *"måste vi arbeta med naturkunskap, det är viktigt"*.

Rektorn uppger i intervju att Waldorfskolan skrivit en egen läroplan för förskoleklassen och mål som eleverna ska utvecklas mot, eftersom det inte finns tydligt i Lgr 11. Förskoleklassens planering ska, enligt rektorn, främst utgå från elevernas utveckling på individ- och gruppnivå. Av mål för kunskaper i Lgr 11 anser rektorn att mål för språket har störst betydelse i förskoleklassen.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att undervisningen i ganska låg grad utgår från övergripande mål för kunskaper att utvecklas mot i Lgr 11 men i ganska hög grad från Waldorfskolans läroplan för förskoleklassen. Det saknas dock en dokumenterad planering med utgångspunkt från dessa mål. Däremot genomförs undervisningen på ett sådant sätt att en stor del av aktiviteterna kan relateras till målen i Waldorfskolans läroplan och till viss del till målen i Lgr 11.

3. Undervisningen är välorganiserad och synliggör elevernas lärande

Här granskas om syfte med aktiviteterna är tydliga för eleverna. Här granskas också om läraren kontinuerligt under arbetspasset säkerställer att eleverna förstår vad som förväntas av dem och vad som ska hända. Här granskas också om läraren gör ett tydligt sammanfattande aktivitetsslut.

Under de samlingar som observeras förmedlar läraren under samlingens gång på olika sätt att eleverna ska träna på att lyssna och lära sig vara tysta, räcka upp handen och lyssna. *"När vi samlas vill jag att det ska vara en stund med lugn*

och ro". Det framkommer i intervju med elever att de uppfattar att syftet med samlingen är att de ska lära sig sitta still och lyssna. Man lär sig också att *"inte sparka och slåss"* eller *"bråka och skrika"*, enligt eleverna. Läraren uppger i intervju att syftet med samlingen är att skapa en bra start för eleverna och att det handlar om att *"öva på att vara en grupp"*. Vidare uppger läraren att de har pratat om att det i samlingen handlar om månader och dagar och att läraren själv vill starta dagen på detta sätt. Men *"jag har inget behov av att tala om för eleverna vad de ska lära sig"*. Eleverna har dock ingen uppfattning om att de lär sig om månader och dagar, enligt dem själva. Läraren uppger att eleverna inte ska prata om att de lär sig. Det ska istället *"vara lustfyllt"* och en känsla av att *"här vill jag vara"*.

Vid ett tillfälle ber läraren två av eleverna att gå ut och ställa sig utanför dörren och vänta där. De får ingen förklaring till varför. För de övriga eleverna introducerar läraren en memorylek där eleverna representerar siffror/antal. De två eleverna kommer in och får först då en förklaring. Leken genomförs aktivt och alla är engagerade. Leken avslutas tvärt då det är dags att gå ut på rast.

Ett annat exempel är en övning där eleverna ska markera sin gräns för en kamrat. *"Vi ska öva på vad som är lagom nära"*, förklarar läraren. Även här är de flesta engagerade. Efter det att alla fått prövat att gå nära avslutas aktiviteten med en kort reflektion som utmynnar i att man kan vara olika. En annan aktivitet då eleverna skapar med lera avslutas aktiviteten genom att alla får berätta vad de gjort. Efter att några berättat och lyssnat på de andra går flera elever därifrån och avslutningen upplöses utan att alla fått berätta vad de gjort eller att läraren kunnat sammanfatta.

En av besöksdagarna går förskoleklassen till "torpet". I elevintervjuer framkommer att eleverna inte riktigt vet syftet med att gå dit. I samlingen frågar läraren vilka goda vanor de brukar ha på torpet. Eleverna kommer endast ihåg vad som är förbjudet att göra. Läraren säger till eleverna att det är hon som avgör vad de ska göra när de kommer fram. I intervjun uppger läraren att eleverna kanske inte vet varför de går till torpet, *"de ser det nog bara som en annan plats där man kan gå och leka"*. Under vistelsen på "torpet" leker eleverna fritt mest hela tiden. Vid något tillfälle leker lärare och elever tillsammans i en organiserad lek. Under morgonsamlingen dagen efter får eleverna uttrycka hur de upplevde dagen vid "torpet". Eleverna beskriver då vad de gjorde.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att undervisningen i ganska låg grad är välorganiserad och synliggör i ganska låg grad elevernas lärande. Syftet med de olika aktiviteterna tydliggörs inte alltid för eleverna och eleverna

vet inte heller alltid vad som ska hända eller vad som förväntas av dem. Det saknas ofta en tydlig avslutning efter en aktivitet. Eleverna får därmed ingen uppfattning om varför aktiviteten genomförts eller vad den skulle leda till.

4. Undervisningen är varierad och möter elevernas olika förutsättningar, förväntningar, intressen samt ger utmaningar

Här granskas om undervisningen anpassas efter elevernas olika behov och att det ges möjlighet att genomföra olika aktiviteter vid samma tillfälle. Här granskas också om läraren använder sig av olika arbetsformer och arbetssätt i undervisningen. Här granskas vidare om läraren använder lek och skapande som en arbetsmetod för lärande.

Under de tre dagar som besöket genomförs varieras undervisningen på ett flertal sätt. Det finns samling i helgrupp, smågrupper och enskilda möten mellan lärare och elev. Möjligheter till fri lek finns både ute och inne och det förekommer samlingar där innehållet styrs av läraren. Innehållet i samlingarna är också varierat. Det förekommer sång och musik, rörelselek, sagoläsning och gemensamma lekar och övningar.

I intervjuer med elever framkommer att läraren inte tagit reda på elevernas intressen eller vilka förkunskaper eleverna har när de börjar i förskoleklassen. Elever uppger att de kunde månader och hela alfabetet innan de började i förskoleklass. Läraren vet inte detta och *"hon har aldrig frågat"*, säger eleverna. Några uppger att de kan läsa men de tror inte att läraren vet det. Det finns också elever med annan kulturell bakgrund och annat modersmål än svenska. Eleverna har dock aldrig fått prata om sitt hemland eller använt sitt modersmål på något sätt i förskoleklassen, enligt dem själva.

Läraren uppger i intervju att den tidigare läraren informerat om eleverna men då företrädesvis elever i behov av särskilt stöd. Det framkommer i intervju att läraren inte vet vilka förkunskaper eleverna har och inte heller vilka erfarenheter de har med sig från förskolan. Men *"jag hör ju och känner när de arbetar"*. Läraren uppger också att man kan stimulera eleverna när man vet vad de kan. Utmaningar kommer senare menar läraren, *"det ska jag arbeta med, men det kan ta någon månad innan det har satt sig"*. En av eleverna med annat modersmål än svenska får modersmålsundervisning, enligt läraren, men modersmålsstöd *"är en fråga som ska komma från föräldrarna innan vi tar tag i det"*. I lärandemiljön finns inte något som avspeglar att det finns elever med annan kulturell bakgrund eller annat modersmål än svenska. Rektorn uppger i intervjun att hon inte vet om undervisningen anpassas efter elevernas olika behov men tror att det kan vara så. Vad gäller modersmålsstöd menar rektorn att vårdnadshavare måste ansöka om detta men är osäker på hur detta egentligen är tänkt att ge-

nomföras i förskoleklassen. Vid ett senare tillfälle uppger rektorn att hon är klar över hur modersmålsstöd bör se ut i förskoleklassen.

Under observationer noteras att skapande material finns och att läraren tar fram detta när elever önskar "skapa" eller läraren initierar en skapande aktivitet. Elever uppger i intervju att de vid ett tillfälle har varit i skolans bildsal och där fått måla. Läraren bekräftar att de varit där och att bildläraren då undervisade eleverna. Under besöksdagarna genomförs en aktivitet där alla elever ska skapa något de kommer ihåg av en saga. Materialet, som är modellera, bestäms av läraren men eleverna får välja färg. Det är läraren som delar ut leran i lika stora delar. Under de tre dagarna observeras ytterligare två tillfällen av skapande, en elev som målar och två elever som leker med modellera. Förutom att elever skapar när de exempelvis bygger med kaplastavar så används skapande inte som en medveten metod för det aktiva lärandet. Vid intervju uppger läraren att det saknas mycket material för skapande arbete och önskar att det fanns mer.

I den fria leken väljer elever själva vad de vill leka med. Läraren uppger i intervju att leken då ska vara fri och går därför inte in i leken mer än om det behövs vid konflikter. Däremot observeras att läraren vid ett flertal tillfällen genomför aktiviteter i samlingar på ett lekfullt sätt. Vid utflykten till "torpet" leker också läraren tillsammans med eleverna. I intervju säger läraren att hon hoppas att eleverna ska uppfatta att *"jag är en lekfröken"*. I intervju med elever framkommer att deras uppfattning är att läraren inte leker förutom tillfället vid "torpet".

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att undervisningen i ganska låg grad möter elevernas olika förutsättningar, förväntningar och intressen. I de gemensamma aktiviteterna genomförs undervisningen på samma sätt för alla och anpassas inte efter elevernas olika behov av utmaningar och stöd. Trots att det finns stort utrymme för fri lek används inte denna på ett medvetet sätt som arbetsmetod för lärande. Skapande arbete är också begränsat genom att material inte alltid är synligt för eleverna och att det som ska skapas ofta styrs av läraren. Undervisningen är dock i ganska hög grad varierad och det förekommer olika arbetsformer och arbetssätt.

5. Läraren följer upp elevernas utveckling och lärande

Här granskas om läraren ger återkoppling till eleverna under aktiviteterna, Här granskas också om eleverna ges möjlighet att reflektera över undervisningens innehåll och sitt lärande. Här granskas vidare om elevernas utveckling och lärande följs upp regelbundet.

Vid observationer noteras att läraren på flera sätt återkopplar under aktiviteterna. Det finns tillfällen då läraren uppmuntrar eleverna genom att bekräfta *"vad fint det blir"* och *"ni sjunger väldigt bra"*. Efter en social övning säger läraren att *"det var väldigt fint att se"*. Efter en saga får eleverna frågan om de kommer ihåg något av densamma. En elev får berätta hur en saga slutade för de elever som inte hade varit med den dagen slutet lästes. Det finns också tillfällen då återkopplingen handlar om vad som blivit fel. Exempelvis att eleverna inte lyssnat tillräckligt. Det förekommer dock sällan att frågor ställs på ett sådant sätt så att eleverna får möjlighet att reflektera över sitt eget lärande.

Några elever uppger i intervju att de inte lär sig något alls i förskoleklass. Andra säger att de lär sig sitta still och att inte slåss. Elever uppger att de kunde alla bokstäver innan de började i förskoleklass och att några kan läsa. De har lärt sig hemma och av mamma. Men läraren har aldrig frågat vad de kan eller vad de lärt sig, enligt eleverna. Samma elever beskriver att bokstäver och siffror ska man lära sig i ettan och tvåan. Eleverna har ingen uppfattning om vad man lär sig i samling förutom att lyssna och räcka upp handen.

I intervju med läraren framkommer att frågor som ger eleverna möjlighet att reflektera över sitt eget lärande på ett medvetet sätt väljs bort. Läraren uppger att eleverna inte ska prata om lärande *"jag vill inte att de ska prata om att de lär sig"*. Vidare säger läraren *"jag vill inte använda för mycket ord och begrepp för tidigt"* och *"jag vill inte säga till elever vad de lärt sig i förskoleklass"*. Rektors uppfattning är att eleverna i förskoleklassen ska lära sig hur man är mot varandra och hur man fungerar som grupp och att *"det viktigaste inte är bokstäver"*.

I den dokumentation som lämnats inför granskningen finns dokumentet "Kvalitetsredovisning". I dokumentet beskrivs förskoleklassens verksamhet, mål, metoder, resultat och måluppfyllelse. Det framgår hur man arbetat i förskoleklassen men inte hur elevernas utveckling och lärande följts upp eller om metoderna valts utifrån att specifika behov som framkommit genom en analys.

Skolan har ett dokument "Måluppfyllelse i förskoleklassen". Detta har tidigare använts för att kartlägga hur eleverna utvecklar olika förmågor. Läraren har ännu inte använt detta dokument för att kartlägga den aktuella elevgruppen. I intervju med lärare framkommer att det inte finns dokumenterad uppföljning av elevernas utveckling och lärande och att läraren ännu inte vet vad eleverna kan. *"Jag vet inte så mycket om det, jag har ju bara varit här i tre veckor"*. Rektor bekräftar att det inte finns någon kartläggning men att de kan ta hjälp av specialpedagog till detta.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att läraren i mycket låg grad följer upp elevernas utveckling och lärande på såväl individ- som gruppnivå. Läraren återkopplar till eleverna under aktiviteter men eleverna ges inte möj-

lighet att, med stöd från läraren, reflektera över sitt eget lärande eller undervisningens innehåll.

6. Förskoleklasslärarna samarbetar med varandra och samverkan och samarbete finns mellan förskoleklass och skolan

Här granskas om samarbetsformer finns mellan lärare i förskoleklass. Här granskas också om samverkan och samarbete finns mellan förskoleklassen och skolan för att utbyta kunskaper och erfarenheter och stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv mot de nationella målen.

Rektor beskriver i verksamhetredogörelsen att förskoleklassens lärare ska följa eleverna då de börjar i årskurs 1. För eleverna blir då övergången inte märkbar. Tidigare har lärarna från förskoleklass och årskurs 1 haft möten och genomgångar av eleverna. I verksamhetsredogörelsen framgår också att övrig samverkan sker spontant via möten i korridor, lärarrum och raster men också genom kollegiemöten och arbetslagsträffar. Förskoleklassen deltar i skolgemensamma aktiviteter och det har också skett möten mellan förskoleklass och årskurs 4 då de äldre eleverna har haft högläsning för eleverna i förskoleklass.

Läraren uppger i intervju att det i dagsläget inte finns någon samverkan mellan förskoleklass och årskurs 1. Det framkommer i intervju med eleverna att de träffar andra elever under raster och på fritidshemmet. Det har förekommit att någon elev har fått besöka årskurs 1 under två dagar. Syftet med det var dock annat än att utmana och stödja elevens utveckling och lärande. Läraren uppger att det skedde innan hon tillträdde tjänsten och att hon inte har för avsikt att *"skicka iväg någon från klassen"*.

Rektorn uppger att läraren i förskoleklass kan träffa andra förskoleklasslärare om det ordnas. Samarbete mellan klasser kommer längre fram. Det kan vara till exempel månadsfest eller att äldre elever läser för de yngre. Vidare uppger rektor att vissa planeringsdagar är gemensamma och att rektor planerar att läraren i förskoleklassen ska få delta i "mattelyftet" som de har på måndagar. Det framkommer också att rektor planerar att låta förskolläraren auskultera i en förskola för att se förskolans pedagogik.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att samverkan och samarbete mellan förskoleklassen och grundskolan förekommer i ganska låg grad. Den samverkan som förekommer syftar inte till att utbyta kunskaper och erfarenheter för att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Läraren har inte heller getts möjlighet att samverka med andra lärare i förskoleklass.

Syfte och frågeställningar

Syftet är att granska om undervisningen i förskoleklass utgår från en målstyrd strategi för hur elevers lärande genom lek kan leda till att elever utmanas, motiveras och stärks i sin tilltro till den egna förmågan och därmed förbereds för fortsatt utbildning. Projektets övergripande frågeställningar är:

1. Utgår undervisningen i förskoleklassen från läroplanens övergripande mål?
2. Tydliggörs läroplanens övergripande mål för eleverna?
3. Följer lärarna upp elevernas utveckling och lärande?
4. Arbetar lärarna i förskoleklassen för att stimulera ett lärande genom lek?
5. Utmanas och stöttas eleverna i sitt lärande genom att de får undersöka och utforska utan att riskera att misslyckas?

Metod och material

Hur förskoleklassens elever utvecklas mot läroplanens mål och riktlinjer definierar god kvalitet för förskoleklassens verksamhet. Undervisningen i förskoleklassen ska utgå från läroplanens (Lgr 11) del 1 och 2 men inte del 3 (kursplanerna) eftersom det inte finns några kursplaner med kunskapskrav för förskoleklassen. Varje huvudman har stor frihet att utforma sitt arbete så att eleverna utvecklas mot de nationella målen. Skolinspektionen bedömer kvaliteten i förskoleklass utifrån hur väl huvudmannen, på olika sätt, lyckas utveckla verksamheten i förskoleklassen mot de nationella målen.

Aktuell forskning, beprövad erfarenhet, lagar och regler är viktiga underlag för hur granskningen utformas.

Granskningen av undervisningen i förskoleklass innebär att inspektörerna samlar in skriftlig dokumentation och under tre dagar besöker skolorna, observerar undervisningen, intervjuar lärare och rektor samt samtalar med elever. All information analyseras sedan för varje enskild skola och sammanställs och redovisas i ett beslut för skolan och i denna rapport.